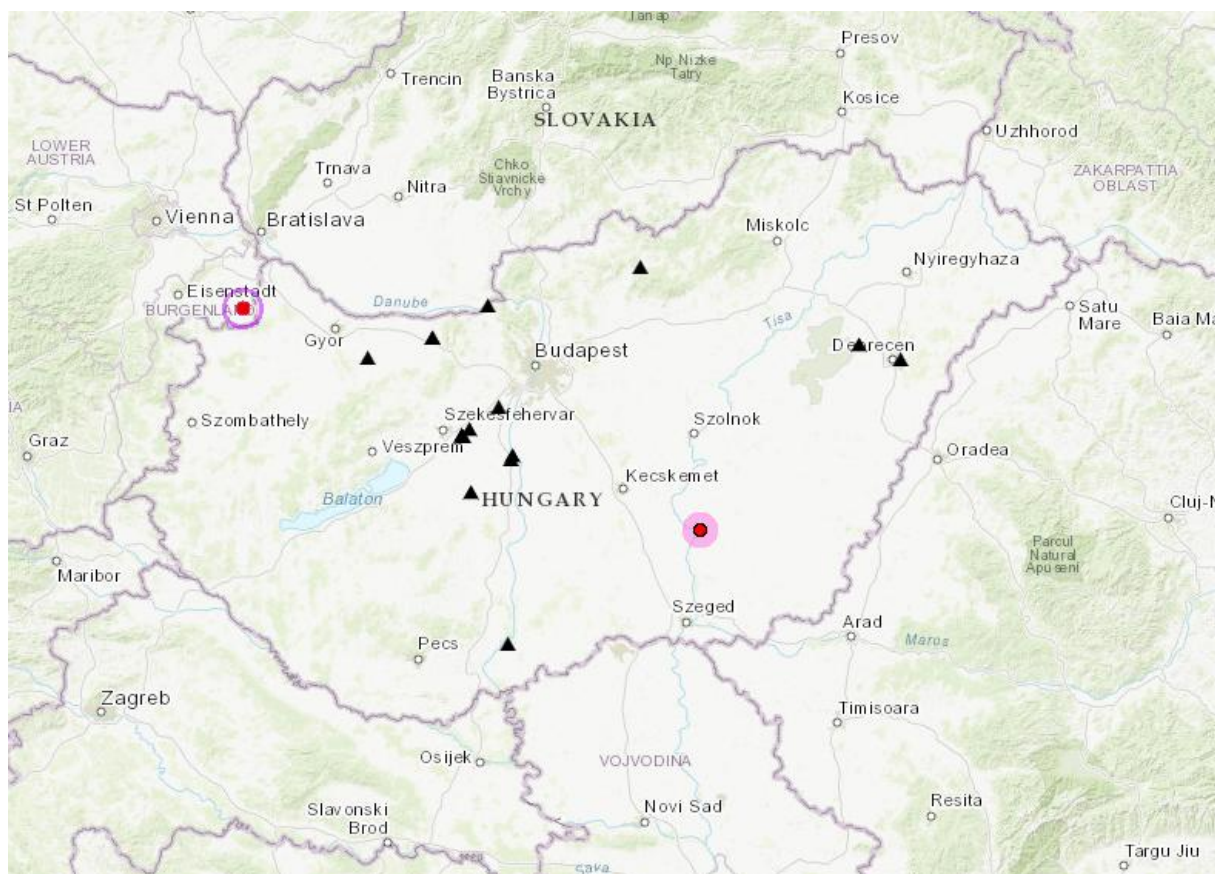

Az MME szerepvállalása a madárinfluenza monitoring programban 2025-ben

Dr. Koleszár Balázs

Összefoglaló

2025-ben minden eddigi eredményt felülmúló mennyiségű, 9703 egyed mintázása történt meg a monitoring keretében, 41 közreműködő mintagyűjtő segítségével. Mindössze 1 minta volt vizsgálatra alkalmatlan, 49 minta pozitív lett A típusú influenzára, melyekből 48 esetben H5N1 vírustörzs lett azonosítva. Ezek az adatok hatékonyan segítették a hatóság és a baromfitermelők járványvédelmi intézkedéseit, részben ennek az eredménye, hogy 2025 őszi-téli időszakában az Észak-Alföldi régió „kimaradt” a járványból.

2025. karácsony – vadmadár esetek országszerte, mindössze egy kitörés baromfiállományban

Azzal, hogy a program lefedettsége jelentősen javult, és a mintagyűjtési aktivitás egész évben megfelelő adatmennyiséget szolgáltatott, lehetővé vált akár a mennyiség kárára történő szabályozás a magasabb szakmai színvonal biztosítása érdekében. Az éves mintaszám ennek ellenére is tudott növekedni, illetve elérni egy olyan szintet, ahol már nem cél a mennyiségi növekedés, így a fókusz még inkább a minőségi adatgyűjtésre terelődhet.

Eredmények

A program elsődleges céljai a vízi- és ragadozómadarak, de emellett minden baromfival kapcsolatba kerülő, illetve elhullottan talált madár érdekes a monitoring szempontjából. A mintázott fajokat mennyiség szerint a következő táblázat tartalmazza:

Apró partfutó	16	Gyöngybagoly	254	Pajzsoscankó	97
Bakcsó	72	Gyurgyalag	1	Papagáj	1
Balkáni gerle	59	Hamvas rétihéja	6	Parlagi galamb	173
Barátposzáta	1	Hantmadár	1	Parlagi sas	112
Barátréce	1	Haris	5	Parti lile	23
Barázdabillegető	2	Havasi partfutó	279	Pásztorgém	16
Barna kánya	1	Házi rozsdafarkú	2	Pettyes vízcisibe	5
Barna rétihéja	33	Házigalamb	1	Piroslábú cankó	47
Batla	8	Héja	28	Réti cankó	263
Bíbic	31	Heringsirály	1	Réti fülesbagoly	187
Billegető cankó	23	Holló	22	Rétisas	36
Bőjtői réce	5	Jégmadár	1	Sárgalábú sirály	83
Búbos vöcsök	2	Kabasólyom	2	Sarlós partfutó	11
Bütykös ásólúd	6	Kakukk	1	Sarlósfecske	1
Bütykös hattyú	355	Kanalas réce	1	Sárszalonka	140
Cigányréce	1	Kanalasgém	183	Seregély	16
Cserregő nádiposzáta	4	Kárókatona	68	Sirály faj	1
Csilpcsalpfüzike	1	Karvaly	38	Szajkó	28
Csóka	95	Kék cinege	1	Szalakóta	18
Csörgőréce	97	Kék vércse	286	Szárcsa	6
Dankasirály	1234	Kékes rétihéja	6	Szarka	6
Darázsölyv	5	Kendermagos réce	1	Széncinege	4
Daru	3	Kerecsensólyom	49	Szerecsensirály	241
Dolmányos varjú	26	Kígyászölyv	1	Szirti sas	2
Egerészölyv	334	Kis kócsag	102	Sztyeppi sirály	74
Egyiptomi gerle	1	Kis lile	27	Szürke cankó	11
Ékfarkú halfarkas	1	Kis póling	7	Szürke gém	90
Énekes rigó	4	Kis sárszalonka	15	Tavi cankó	1
Erdei cankó	10	Kis vízcisibe	5	Temminck-partfutó	6
Erdei fülesbagoly	323	Kis vöcsök	24	Tengelic	1
Erdei szalonka	4	Kontyos réce	1	Tőkés réce	134
Fácán	24	Kormos légykapó	1	Törpegém	34
Fattyúszerkő	19	Kormos szerkő	6	Tövisszúró gébics	1
Fehér gólya	804	Kormos varjú	1	Túzok	1
Fehérszárnyú szerkő	1	Kuvik	95	Uhu	2
Fekete gólya	1	Küszvágó csér	135	Üstökös réce	3
Feketenyakú vöcsök	2	Lappantyú	2	Üstökösgém	52
Feketerigó	11	Macskabagoly	23	Vadgerle	3
Füleskuvik	107	Meggyvágó	1	Vándorsólyom	20
Fürj	195	Mezei veréb	11	Vetési varjú	208
Fürj, Nádirigó	1	Molnárfecske	2	Viharsirály	127
Füstifecske	1	Nagy fakopáncs	1	Vízityúk	15
Füstös cankó	7	Nagy goda	5	Vörös gém	71
Fütyülő réce	1	Nagy kócsag	264	Vörös kánya	13
Gatyás ölyv	3	Nagy lilik	22	Vörös vércse	963
Gólyatöcs	18	Nyári lúd	350	Vörösbegy	1
Gulipán	28	Nyílfarkú réce	2	Vörösnyakú lúd	2
Guvat	13	Örvös galamb	19		

2025-ben viszonylag sok, 49 madár esetében talált pozitivitást a labor, 48 esetben H5N1 vírustörzs volt kimutatható. Az egyik hullámot a Tata környékén tömegesen elhulló egerészölyvek adták. Bátky Gellért

elmondása alapján egy helyi vadásztársaság tömeges fácánvadászatai során a fel nem lelt tetemekre járó, ott telelő ragadozómadarak közt terjedhetett a járvány. Fácánok is kerültek mintázásra, de azokból nem talált pozitívat a labor. Ez persze nem zárja ki a fertőzés ezen módját, hisz egy korábbi tétel is lehetett érintett, ugyanakkor ezt nem tudtuk megerősíteni, illetve az itteni biztos táplálékforrásra összegyűlő ragadozók a járvány során elhulló vízimadarakból is fertőződhetnek.

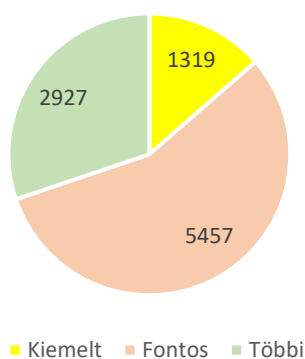
Az őszi folyamán először a Dunántúlon, majd Nógrádban és a Hajdúság térségében is előkerültek pozitív vadmadarak. A legvalószínűbb forgatókönyv, hogy a vonulás során Lengyelország felől ért el minket a probléma, amit az is alátámaszt, hogy az őszi elején Lengyelország középső és nyugati részén volt több új kitörés, ahonnan elsősorban a Dunántúl és Duna-Tisza köze a következő megálló a vonuló vízimadaraknak. Később keletebbi régiókban is újra fellángolt a járvány, és vagy ez, vagy a Kárpát-medencén belüli diszperziós mozgások révén jutott el a vírus az Alföldre is.

A pozitív mintákat produkáló egyedek faj szerinti összesítését a következő táblázat tartalmazza:

Barna rétihéja	1	Kárókatona	1
Csörgőréce	1	Nagy lilik	1
Dankasirály	1	Nyári lúd	2
Egerészölyv	36	Nyílfarkú réce	1
Fehér gólya	2	Sztyeppi sirály	1
Héja	1	Szürke gém	1

A minták megyénkénti eloszlása is jelentősen javult. Ez egyik oldalról a kiemelt régióként kezelt, történelmileg is jelentős baromfitermeléssel bíró megyékben fokozódó mintagyűjtési aktivitással hozható összefüggésbe. Másik oldalról ugyanakkor a sorozatos járványhullámok elől „menekülő” piaci szereplők földrajzi értelemben is folyamatosan újrarajzolják a termelési struktúrát, így a 'Fontos' kategóriába olyan megyék is bekerültek, ahol korábban nem folyt jelentős baromfitermelés. Mindezt a következő táblázat és diagram szemlélteti:

Bács-Kiskun	86	Jász-Nagykun-Szolnok	883
Baranya	134	Komárom-Esztergom	792
Békés	41	Nógrád	174
Borsod-Abaúj-Zemplén	66	Pest	1126
Budapest	93	Somogy	211
Csongrád-Csanád	412	Szabolcs-Szatmár-Bereg	104
Fejér	2151	Tolna	41
Győr-Moson-Sopron	1565	Vas	24
Hajdú-Bihar	676	Veszprém	843
Heves	182	Zala	99

Közreműködők

2025-ben 41 személy segítette a munkát terepi mintagyűjtéssel. Ez önmagában is egy impresszív létszám, mi több, egy tucatnyi mintagyűjtő akad, akik legalább 5, de akár 8-9 megye területén is aktívak voltak és hozzájárultak a fent említett lefedettséghez. Köszönjük a munkájukat!

A mintagyűjtői egyedszámokat a következő táblázat tartalmazza:

Balázsi Péter	7	Jandó Benedek	11	Őrsi Ákos	9
Bátky Gellért	546	Juhász Benedek	233	Papp Ferenc	35
Csopják Tamás	1578	Kállai Gergő	66	Radnai Míra	86
Dr. Déri János	116	Kalocsa Béla	17	Sári Gergő	55
Dr. Hadarics Tibor	457	Karcza Zsolt	218	Simay Gábor	74
Dr. Horváth Márton	145	Király Krisztián	125	Simon Gergely	295
Dr. Koleszár Balázs	206	Koleszár Sándor	146	Spilák Csaba	114
Dr. Lovas-Kiss Ádám	103	Lánczy Zoltán	68	Szabó Bence	32
Dr. Pitó Andor	1061	László Csaba	89	Szántó Bence	258
Dr. Tamás Enikő Anna	29	Lippai Károly	183	Szinai Péter	396
Dr. Tóth Pál	23	Lovászi Péter	29	Sztrehárszki Lili	133
Fenyvesi László	1211	Nagy Tibor	69	Vig Bálint	40
Forintos Viktor	752	Novák Adrienn	1	Vigh Eszter Aletta	14
Győrig Előd	55	Óvári Péter	526		
Nem ismert, Madárgyűrzési Központra könyvelve				92	

Járványhelyzet

A január-februári időszakban Tata környékén jelentős számú egerészölyv hullott el, komoly járványgóc alakult ki. Félő volt, hogy a territóriumaikba visszatérő, téli kóborlásukat a térségben költő madarak nagyobb területen terítik szét a vírust, akár baromfitelepeket is befertőzhetnek. A fokozott óvatosságnak köszönhető, hogy a Kisalföldön nem kellett járványhelyzetet hirdetni.

Amikor a Dunántúlon megjelentek az első pozitív vadmadarak, lehetőség volt a termelőknek országszerte felkészülnie a zárt tartásra és a járványvédelem fokozott megerősítésére a telepeiken. Ilyenkor az éberség fokozása a legfontosabb. Előfordult olyan eset, amikor baromfitelep közelében talált elhullott madár bizonyult pozitívnak, de a rapid mintaküldés és az eredmény ismeretében megtett soronkívüli intézkedések nyomán a telepen nem alakult ki járvány.

Részben a hatékony megelőzés, részben az aszály, részben pedig a termelést végleg feladó termelők miatti csökkent állománysűrűség lehetett az oka, hogy a Dél-Alföldön is nyugodtabban telt az őszi időszak.

További tervek

10000 körüli minta évente egy olyan kerek mennyiség, ami elégséges egy fenntartható és informatív monitoringhoz, illetve ennél sokkal több mintára nincs is szükség a járványhelyzet kezeléséhez. A bevezetett korlátozások (kiemelt területeken kívüli limitek) jelentősen hozzájárultak a szakmai színvonal erősödéséhez. A lefedettséget javítandó, megfontolandó további olyan intézkedések bevezetése, amelyek az adathiányos területek, valamint a nagy baromfitartó régiók felé tereli az aktivitást. A minták beküldése az esetek többségében időben történt, egyelőre nem tűnik úgy, hogy ezen a területen szankciókra lenne szükség.